

Chloorhexidine mondwater is effectief ter bestrijding van plaquevorming en gingivitis

Klinische vraag: Helpt chloorhexidine mondwater, als toevoeging op mechanisch reinigen van de tanden, bij gingivitis? Welk is de meest effectieve concentratie of spoelfrequentie en zijn er ongewenste effecten? + Bert Avau^{1,2}, Trudy Bekkering¹, Patrik Vankrunkelsven¹

Context

Gingivitis is een omkeerbare ontsteking van het tandvlees als gevolg van bacteriële plaquevorming en komt naar schatting voor bij 50 tot 90% van de volwassen populatie. Meestal blijft gingivitis beperkt tot zwelling, roodheid en snel bloedend tandvlees, maar in voorbeschikte patiënten kan dit leiden tot onomkeerbare periodontitis, wat kan resulteren in het verlies van tanden. Een goeie mondhygiëne, regelmatig poetsen en flossen, helpt gingivitis voorkomen. Chloorhexidine mondwater, zonder voorschrift te verkrijgen bij de apotheker, zou kunnen helpen om plaquevorming, en dus gingivitis, te beperken.

Dit literatuuroverzicht ging op zoek naar studies waarbij minstens 4 weken gebruik van chloorhexidine mondwater, als aanvulling op mechanisch reinigen (poetsen, met of zonder flossen of interdentaal reinigen), vergeleken werd met mechanisch reinigen, al dan niet aangevuld met een placebo spoeling. Er werden studies geïncludeerd in zowel volwassenen als kinderen met gingivitis of periodontitis, met of zonder speciale zorgnoden.

Samenvatting resultaten

In deze review werden in het totaal 51 studies met 5345 deelnemers geselecteerd. In 10 studies (805 deelnemers) bij patiënten met milde gingivitis (gemiddeld 1 op de gingivitis index, een schaal van 0 (geen) tot 3 (ernstige gingivitis)) werd aangetoond dat 4 tot 6 weken additioneel gebruik van chloorhexidine mondwater resulteerde in verminderde gingivitis met gemiddeld 0,21 (95%BI* 0,11 tot 0,31) op de hogervermelde schaal, vergeleken met geen spoeling of placebo. Voor patiënten met ernstige gingivitis werd onvoldoende data gevonden.

Verder werd in 12 studies (950 deelnemers) een sterke vermindering in plaquevorming gevonden bij additioneel gebruik met chloorhexidine mondwater voor 4 tot 6 weken, vergeleken met geen spoeling of placebo.

Over effecten op tandsteenvorming werd geen eenduidig bewijs gevonden.

Het 4 tot 6 weken gebruiken van chloorhexidine mondwater zorgde wel voor verkleuring van de tanden (8 studies, 415 deelnemers), vergeleken met geen spoeling of placebo. Andere gerapporteerde ongewenste effecten waren verandering van de smaaksensatie (11 studies), effecten op de orale mucosa, zoals pijn, irritatie, vervelling of erosie (13 studies) en een algemeen brandend gevoel in de mond of op de tong (9 studies).

Er werd geen bewijs gevonden dat een bepaalde concentratie chloorhexidine of spoelfrequentie effectiever was dan een andere.

Opmerking

Ondanks het feit dat op één na alle studies een hoog risico op bias vertonen schatten de auteurs het niveau van het gevonden bewijs op hoog (gingivitis, plaquevorming) tot gemiddeld (verkleuring van de tanden). Het geschatte effect op gingivitis in patiënten met een milde vorm wordt door de auteurs evenwel als klinisch onbelangrijk gezien. Hierdoor is het gebrek aan data over de effecten in patiënten met een ernstige vorm een belangrijke lacune in de beschikbare literatuur.

Conclusie

Chloorhexidine mondwater is effectief als toevoeging op mechanische reiniging om plaquevorming en gingivitis tegen te gaan. Het bekomen effect is echter klein en klinisch weinig relevant. Daarnaast lijkt langdurig gebruik verkleuring van de tanden te veroorzaken.

Implicaties voor de praktijk

In patiënten met moeilijk te controleren plaquevorming is het additioneel gebruik van chloorhexidine mondwater aangewezen. De patiënt dient evenwel geïnformeerd te worden over mogelijke bijwerkingen. +

1. Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine (Cebam)
2. Centrum voor Evidence-Based Practice van Rode Kruis Vlaanderen (CEBaP)

Referentie: James P, Worthington HV, Parnell C, Harding M, Lamont T, Cheung A, Whelton H, Riley P. Chlorhexidine mouthrinse as an adjunctive treatment for gingival health. Cochrane Database Syst Rev. 2017 Mar 31;3:CD008676.

* Betrouwbaarheidsinterval
 Raadpleeg de volledige tekst van deze Cochrane review via de Cebam Digital Library for Health (www.cebam.be/nl/cdlh or www.cebam.be/fr/cdlh)

